

Innehållsförteckning

Om kunskapskraven och Blooms taxonomi	2	5 Internationell försäkring	14
Förklaring av de olika nivåerna utifrån ett rådgivningsperspektiv	2	5.1 EU-rätt	14
		5.2 Internationell försäkringsmarknad	14
		5.3 Internationell lagstiftning	14
1 Försäkringsdistributörens roll och ansvar	3	6 Lagstadgad försäkring	15
1.1 Lagen om försäkringsdistribution	3	6.1 Grundläggande begrepp inom socialförsäkring	15
1.2 Finansinspektionens roll och tillsyn	6	6.2 Sjukdom	15
1.3 God försäkringsdistributionssed	6	6.3 Ålderspension	16
1.4 Branschpraxis	6	6.4 Efterlevandeskydd	16
1.5 Produkttillsyn	7		
1.6 Organ och aktörer förutom försäkringsföretag och förmedlare	7	7 Försäkring enligt kollektivavtal	16
		7.1 Grundläggande regler och begrepp	16
2 Juridik	8	7.2 ITP	17
2.1 Försäkringsrörelselagstiftning	8	7.3 SAF-LO	17
2.2 Försäkringsavtalsrätt	9	7.4 KAP-KL/AKAP-KL	18
2.3 Konsumenträtt	11	7.5 PA16	18
2.4 Socialförsäkringsrätt	11		
		8 Individuell personförsäkring	18
3 Familjerätt	11	8.1 Produktkännedom	18
3.1 Äktenskapsbalk (1987:230)	11	8.2 Grupppersonförsäkring	19
3.2 Sambolag (2003:376)	12		
3.3 Föräldrabalk (1943:381)	12	9 Försäkringsformer	19
3.4 Ärvdabalk (1958:637)	13	9.1 Tjänstepensionsförsäkring	19
4 Ekonomi	13	10 Livförsäkringsteknik	20
4.1 Tidshorisontens betydelse för allokering och avkastning	13	10.1 Premieberäkning	20
4.2 Försäkringsekonomi	14	10.2 Återköp och flytträtt	21
		10.3 Återbäring	22
		10.4 Karenstider	22
		10.5 Återförsäkring	22

Om kunskapskraven och Blooms taxonomi

Kunskapskraven är organiserade efter ämnesområden, till exempel *Försäkringsdistributörens roll och ansvar*, och delområden, till exempel en särskild lag. Vissa kunskapskrav har ytterligare detaljinformation eller exempel.

1 Ämnesområde

1.1 Delområde

1.1.1 Kunskapskrav [kunskapsnivå enligt Blooms]

1.1.1.1 Specificering eller exempel

Frågorna i InsureSecs kunskapstester är konstruerade utifrån olika nivåer med Blooms taxonomi som förebild. Vid varje kunskapskrav anges inom hakparentes hur kunskapen ska kunna användas. Blooms taxonomi är en väletablerad skala för att bedöma kognitiv nivå, i synnerhet när det gäller att bedöma en individs förmåga att tillämpa teoretisk kunskap i praktiken.

Förklaring av de olika nivåerna utifrån ett rådgivningsperspektiv

[K] – Känna till faktakunskaper

Distributören ska känna till, kunna beskriva, lista, lokalisera eller citera fakta. Kravet omfattar således att kunna repetera något. Distributören ska ha en grundkänning om ämnet och förstå hur man söker djupare förståelse kring det.

Som exempel "Du ska känna till att Försäkringsavtalslagen (FAL) finns och övergripande förstå att lagen kan påverka din kund."

[F] – Förstå och förklara faktakunskaper

Distributören ska kunna förklara och ge exempel på dess användning. Kravet omfattar således mer än att kunna upprepa något, det kräver även att distributören ska kunna visa förståelse av kunskap. I första steget tolkning av fakta och sekundärt att kunna använda sig av denna tolkning.

Som exempel "Du ska känna till att FAL finns, känna till att den kan påverka din kund samt veta vad lagen innehåller."

[T] – Tillämpa faktakunskaper

Distributören ska kunna använda kunskapen i verkliga situationer och exempelvis kunna utföra beräkningar, kunna upptäcka problem och förutse eventuella konsekvenser samt använda kunskapen för att lösa situationer. Kravet omfattar således att behärska kunskapen till den nivån att distributören kan anpassa kunskapen till en specifik situation.

Som exempel "Du ska känna till att FAL finns, känna till att den kan påverka din kund, samt veta vad lagen innehåller och hur den kan påverka din kund specifikt."

[A] – Analys av faktakunskaper

Distributören ska kunna identifiera, urskilja och kritiskt bearbeta fakta. Distributören ska behärska kunskapen så pass väl att distributören kan separera principiella fakta och anpassa sin kunskap efter specifika situationer.

Som exempel "Du ska känna till att FAL finns, känna till att den kan påverka din kund, samt veta vad lagen innehåller, hur den kan påverka din kund specifikt samt vilka åtgärder du som förmedlare kan behöva vidta för att din specifika kunds situation ska få bäst utfall."

1 Försäkringsdistributörens roll och ansvar

1.1 Lag (2018:1219) om försäkringsdistribution

- 1.1.1 Tillämpningsområde – kunna avgöra när lagen tillämpas och för vem [T]
- 1.1.2 Känna till hur det svenska samt EU:s regelsystem fungerar [K]
- 1.1.3 Definitioner – känna till och förstå lagens grundläggande definitioner [F]
- 1.1.4 Tillstånd och registreringsplikt för försäkringsförmedlare [K]
- 1.1.5 Skadeståndsskyldighet – vilken skadeståndsskyldighet som föreligger enligt Lag (2018:1219) om försäkringsdistribution [F]
- 1.1.6 Krav på kunskap och kompetens [F]
  - 1.1.6.1 Anpassning – förstå vem som har ansvar för distributörens kunskap och kompetens och vad som menas med att kunskap och kompetens ska anpassas efter rådgivningen
  - 1.1.6.2 Uppdatering – kunna avgöra när uppdatering av kunskap krävs och känna till kravet om 15 timmars utbildning per år
  - 1.1.6.3 Kunskapstest – känna till kravet på kunskapstest
  - 1.1.6.4 Praktisk erfarenhet – förstå vad regelverket kräver när det gäller praktisk erfarenhet
  - 1.1.6.5 Ekonomisk skötsamhet – förstå såväl grundläggande som övriga krav på skötsamhet vad gäller ekonomiska angelägenheter
- 1.1.7 Krav på ledning – speciellt grundläggande krav, kunskap om försäkringar, praktisk erfarenhet och ekonomisk skötsamhet [F]
- 1.1.8 Regler om ansvarsförsäkring – hur stor måste den vara och vad gäller vid skador som inträffar efter att försäkringen upphört [T]
- 1.1.9 Informationskrav [T]
  - 1.1.9.1 Vilken information som ska ges innan försäkringsavtal ingås samt vilken som bör ges i samband med förnyelse eller ändring. Förstå varför kraven finns och vilken funktion de fyller, och kunna tillämpa detta vid informationsgivningen
  - 1.1.9.2 I vilken form informationen ska lämnas – skriftligt eller muntligt samt i vilka fall information kan lämnas via en webbplats
  - 1.1.9.3 Kunna ge kunden en tydlig och korrekt bild av ersättningen för rådgivningen, vad distributören erhåller från kund eller försäkringsbolag, eller bild av kostnaden för rådgivningen, principerna för ersättningen till förmedlaren och från vem den erhålls samt förklara vad det kan innebära för rådgivningen. Kunna tillämpa regler i föreskrifter och vad som gäller enligt god försäkringsdistributionssed
  - 1.1.9.4 Kvalificerat innehav i företaget – vad som menas med kvalificerat innehav och kunna informera kunden på ett sätt så att denne förstår vilka konsekvenser det kan innebära för de förslag du som rådgivare lämnar
  - 1.1.9.5 Registrering – vilken information du ska lämna kunden och varför
  - 1.1.9.6 Klagomål – kunna lämna korrekt information om hur klagomål på rådgivningen sker
  - 1.1.9.7 Tvistelösning – kunna lämna korrekt information om de olika sätt tvistelösning kan ske
  - 1.1.9.8 Tillsynsmyndighet – att information ska lämnas om att Finansinspektionen och Konsumentverket utövar tillsyn

BEHÖRIGHETSTEST
Försäkringsplus Liv

- 1.1.9.9 Ansvarsförsäkring – att kunna lämna information om att ansvarsförsäkring finns, vad det innebär och vad den täcker
  - 1.1.9.10 Reglerna avseende information om huruvida rådgivning lämnas
  - 1.1.9.11 Lämna information om på vilka grunder förmedlingen görs; om det är utifrån en opartisk och personlig analys och i så fall vilken urvalsprocess som tillämpas eller om huruvida förmedlaren genom avtal är förpliktad att distribuera för ett eller flera försäkringsföretags räkning och i så fall ange försäkringsföretagen eller om förmedlaren slutligen inte gör en opartisk och personlig analys och inte är avtalsenligt förpliktad att distribuera för något särskilt försäkringsföretag
  - 1.1.9.12 Produktinformation – kunna vilken information som ska lämnas till kunden för respektive försäkringsprodukt, dels för samtliga livförsäkringsprodukter, dels för försäkringsbaserade investeringsprodukter, dels för pensionsprodukter
  - 1.1.9.13 Rådgivning – informationskrav vid rådgivning och vid försäljning utan rådgivning
  - 1.1.9.14 Särskilda informationskrav avseende försäkringsbaserade investeringsprodukter – information om risk, totala kostnader, kumulativ effekt på investeringens avkastning, huruvida rådgivning tillhandahålls på grundval av opartisk analys, m.m.
- 1.1.10 Krav på dokumentation och inhämtande av uppgifter från kund – förstå syftet med dokumentationen (både ur förmedlarperspektiv och ur kundperspektiv), och vad det innebär för innehåll och omfattning [T]
- 1.1.10.1 Förmedlaruppgifter – den information som ges till kunden om förmedlarens eventuella opartiskhet eller andra grunder för distributionens utförande
  - 1.1.10.2 Kunduppgifter inklusive uppgifter om kundens önskemål eller behov och eventuellt ekonomiska förhållanden. Vad som ska dokumenteras om kunden är känd. Förstå konsekvenserna av att inte samla in dessa uppgifter och hur insamlingen av dessa uppgifter kan användas för en bättre rådgivning
  - 1.1.10.3 Försäkringsförmedlingen – vad dokumentationen ska innehålla avseende rådgivningen och att det tydligt ska framgå varför en viss produkt förmedlats och varför ett visst försäkringsbolag valts, samt att en utomstående granskare ska kunna förstå på vilka grunder distributionen utförts och varför
  - 1.1.10.4 Dokumentationens utförande – vad, när, av vem och hur
  - 1.1.10.5 Utlämnande – när och i vilken form utlämnande av dokumentationen ska ske
  - 1.1.10.6 Arkivering av dokumentation
- 1.1.11 Klagomålshantering – kravet på klagomålshantering och praktisk tillämpning [F]
- 1.1.11.1 Klagomål – förstå vad som avses med ett klagomål
  - 1.1.11.2 Klagomålsansvarig – känna till kravet på klagomålsansvarig och kunna tillämpa det i praktiken
  - 1.1.11.3 Klagomålsinstruktion – vad den ska innehålla, hur den ska användas och uppdateras
  - 1.1.11.4 Beslutsmotivering – hur beslut ska motiveras och överlämnas till den klagande
  - 1.1.11.5 Handläggning – hur handläggningen av klagomål ska gå till
  - 1.1.11.6 Tidsregler – känna till och kunna informera kund om de krav på handläggningstid som finns
  - 1.1.11.7 Dokumentation av klagomål – kunna dokumentera klagomål och veta vilka krav lagen ställer på dokumentationen
  - 1.1.11.8 Olika former av tvistlösning – kunna förklara för kunden hur tvistlösning går till
  - 1.1.11.9 Registrering och arkivering av klagomål – kunna arkivera klagomål på ett korrekt sätt
- 1.1.12 Filialetablering och gränsöverskridande verksamhet – känna till vad underrättelse av filialetablering innebär och hur den ska göras [K]

1.1.13 Kontroll [F]

- 1.1.13.1 Av anställda – vilka kontroller som ska göras och den juridiska personens rätt att inhämta eller begära uppgifter från den anställde
- 1.1.13.2 Av anknuten förmedlare – vilken kontroll ska försäkringsföretaget göra av fysisk person respektive juridisk person (såväl den juridiska personen som ledningen)
- 1.1.13.3 Av en anknuten sidoverksam förmedlare – vilken kontroll som försäkringsföretaget eller förmedlaren ska göra av en fysisk person respektive juridisk person (såväl den juridiska personen som ledningen)
- 1.1.13.4 Dokumentation av kontroller – hur dokumentation av olika kontroller ska ske, särskilt känsliga uppgifter som utdrag ur belastningsregister
- 1.1.13.5 Arkivering av kontroller – förstå regler om arkivering; hur arkivering ska ske och vad som måste arkiveras

1.1.14 Förändringar [F]

- 1.1.14.1 Krav vid förändringar av verksamhet, anställda, ledning och klagomålsansvarig – känna till och kunna tillämpa vad som krävs vid förändringar vid filialetablering och gränsöverskridande verksamhet

1.1.15 Ersättningssystem – hur ersättningar till anställda ska vara utformade [F]

1.1.16 Behandling av tillgångar som tillhör kunden [F]

1.1.17 Ersättningar från någon annan än kunden [T]

- 1.1.17.1 Förbud mot att ta emot och behålla ersättningar vid tillhandahållande av rådgivning på grundval av opartisk och personlig analys eller vid portföljförvaltning
- 1.1.17.2 Förbud mot att ta emot ersättningar som till väsentlig del avser tjänster som ännu inte utförts, som till sin storlek baseras på premiebetalningar som ännu inte utförts, eller andra ersättningar som storleksmässigt står i uppenbart missförhållande till de tjänster som har utförts
- 1.1.17.3 Tredjepartsersättningar – generellt om när det inte är tillåtet att erbjuda eller ta emot ersättning från annan än kund i samband med distribution av försäkringar, samt särskilt vad som gäller avseende försäkringsbaserade investeringsprodukter samt vissa pensionsförsäkringar

1.1.18 Korsförsäljning och kopplingsförbehåll [T]

- 1.1.18.1 Otillåtna kopplingsförbehåll
- 1.1.18.2 Informationskrav vid korsförsäljning

1.1.19 Hantering av intressekonflikter vid distribution av försäkringsbaserade investeringsprodukter samt vissa pensionsförsäkringar [F]

- 1.1.19.1 Förebyggande, hantering och informationskrav avseende intressekonflikter samt upplysningsplikt av otillräckligt hanterade intressekonflikter

1.1.20 Förbud mot marknadsföring av andra finansiella tjänster än det som distributörens tillstånd täcker [F]

1.1.21 Krav på lämplighetsbedömning eller passandebedömning avseende försäkringsbaserade investeringsprodukter samt vissa pensionsförsäkringar [T]

- 1.1.21.1 Bedömning – vad, när, av vem och hur
- 1.1.21.2 Dokumentation och rapportering – krav på dokumentationen, lämplighetsförklaring, rapporter, m.m.

1.2 Finansinspektionens roll och tillsyn

- 1.2.1 Finansinspektionens roll avseende försäkringsdistributörer och försäkringsförmedlare. På vilket sätt och inom vilka områden de utövar tillsyn, vilka sanktioner Finansinspektionen kan besluta om och vad dessa kan få för konsekvenser för en distributör [F]
- 1.2.2 Förstå hur Finansinspektionen kommunicerar och förstå nyttan av att ta del av sanktionsbeslut rörande förmedlingsverksamhet [F]
- 1.2.3 Känna till att Finansinspektionen ska återkalla en försäkringsförmedlars tillstånd om försäkringsförmedlaren inte inom ett år från det att tillstånd beviljades har börjat utöva sådan verksamhet som tillståndet avser, under en sammanhängande tid av sex månader inte utövat sådan verksamhet som tillståndet avser eller inte längre uppfyller förutsättningarna för tillstånd [F]
- 1.2.4 Förstå att i det fall att en försäkringsförmedlare väljer att avstå från sitt tillstånd har Finansinspektionen möjlighet att pröva om förmedlaren gjort sig skyldig till regelöverträdelser innan återkallelsen beviljas av Finansinspektionen [F]

1.3 God försäkringsdistributionssed

- 1.3.1 God försäkringsdistributionssed – vad som utgör god försäkringsdistributionssed [T]
  - 1.3.1.1 Anpassning – vad anpassningsplikten innebär i rådgivningssituationen. Kunna tillämpa ett arbetssätt som baseras på kundens önskemål och behov så att anpassning alltid sker på ett bra sätt oberoende av vilken typ av kund det handlar om
  - 1.3.1.2 Omsorg – förstå vad som menas med omsorgsplikten och kunna tillämpa omsorgsplikten i den verkliga rådgivningssituationen. Det innebär konkret att kunna sätta kundens intresse före egna och alltid uppträda lojalt mot kunden
  - 1.3.1.3 Avrådan – kunna avgöra när och på vilket sätt avrådan bör ske och att avrådan alltid ska ske när kunden vill välja alternativ som inte är lämpliga utifrån kundens behov, ekonomi och mål med rådgivningen
  - 1.3.1.4 Opartisk och personlig analys – förstå och kunna tillämpa ett arbetssätt som uppfyller kravet på opartisk analys
- 1.3.2 Utveckling av god försäkringsdistributionssed – förstå hur den utvecklas, vilka instanser som bidrar till utvecklingen och hur man håller sig informerad [F]

1.4 Branschpraxis

- 1.4.1 Etik och moral [T]
  - 1.4.1.1 Branschgemensamma etiska regler – förstå och kunna anpassa sitt agerande som distributör till branschgemensamma etiska regler
  - 1.4.1.2 Förstå hur företagets interna etiska regler förhåller sig till branschgemensamma etiska regler

1.4.2 Näringslivskoden – känna till Näringslivskoden som givits ut av Institutet Mot Mutor (IMM) och veta hur koden kan påverka rådgivaren specifikt [T]

- 1.4.2.1 Straffbestämmelser om mutbrott (brottsbalken 10 kap. 5a-5e §§)
- 1.4.2.2 Förmåner som omfattas av koden
- 1.4.2.3 Företag som omfattas av koden
- 1.4.2.4 Branschregler
- 1.4.2.5 Förmåner till andra kategorier där särskild restriktivitet ska iakttas: Förmånens värde, Mottagarens position, Förmånens art, Mottagarkretsen och formerna för erbjudandet av förmånen
- 1.4.2.6 Otillåtna former av förmåner
- 1.4.2.7 Försäkringsföretags förmåner till försäkringsförmedlare
- 1.4.2.8 Arvode till samarbetspartners
- 1.4.2.9 Konsumentskydd

1.5 Produkttillsyn

1.5.1 Känna till kraven på produktutvecklare, hur en målmarknad bestäms och hur man ska förhålla sig till målmarknaden vid distribution av försäkringar [T]

1.5.2 Produktutvecklare – känna till när en försäkringsdistributör kan anses vara produktutvecklare och vilka krav som finns på produktgodkännandeprocessen [K]

1.5.3 Målmarknad – känna till kriterier för hur en målmarknad fastställs samt förstå hur man ska förhålla sig till en fastställd målmarknad vid distribution [T]

1.5.4 Konsekvenser vid distribution utanför målmarknaden [T]

1.5.5 Målmarknad – Hur målmarknad och distributionsstrategi fungerar avseende fond- eller depåförsäkring och finansiella instrument, samt avseende traditionell livförsäkring [T]

1.5.6 Distribution – känna till kraven på distributionsstrategi och kraven på att säkerställa att nödvändig information erhålls från respektive tillhandahålls produktutvecklaren [K]

1.6 Organ och aktörer förutom försäkringsföretag och förmedlare

1.6.1 Branschorgan, deras roller och huvudsakliga huvudmän [K]

- 1.6.1.1 Svensk Försäkring och Insurance Europa – deras roller och uppgifter om vilka som är deras medlemmar
- 1.6.1.2 SFM och Bipar – deras roller, uppgifter och vilka som är deras medlemmar
- 1.6.1.3 InsureSec och Disciplinnämnden för försäkringsdistribution – deras roller och uppgifter

1.6.2 Valcentraler, deras roller och huvudsakliga huvudmän [K]

- 1.6.2.1 Valcentralens roll och uppgift
- 1.6.2.2 Vanligt förekommande valcentraler och deras huvudsakliga avtalsområden – FORA, Collectum och Pensionsvalet

- 1.6.3 Administratörer och informationskällor [K]
  - 1.6.3.1 Tjänstepensionsadministratörens roll och uppgift
  - 1.6.3.2 Vanligt förekommande administratörer och deras uppdragsgivare – InsClear, Försäkringsgirot
  - 1.6.3.3 Vanligt förekommande informationsförmedlare och kanaler – Fullmaktskollen, MIS
  - 1.6.3.4 Rådgivningsmöjligheter via valcentraler och PTK
  - 1.6.3.5 MinPension och den information och vilka de pensionsprognoser som de tillhandahåller
  - 1.6.3.6 Ersättningskollen – vilken information som de tillhandahåller gällande socialförsäkringskyddet

2 Juridik

2.1 Försäkringsrörelselagstiftning

- 2.1.1 Associationsformer – olika former för att bedriva livförsäkringsrörelse, skillnaden mellan dessa och vad som krävs för att få bedriva livförsäkringsrörelse samt vilka regler som gäller för vinstutdelning. Vad de olika associationsformerna innebär för kunden [F]
- 2.1.2 Förstå skillnader mellan de livförsäkringsprodukter som behandlas i Försäkringsrörelselagen (traditionell försäkring, inklusive depåförsäkring, respektive fondförsäkring) [T]
- 2.1.3 Stabilitetsprincipen – förstå vad stabilitetsprincipen innebär för ett livbolag och hur den påverkar kunden [K]
- 2.1.4 Standardprincipen – förstå vad standardprincipen innebär och vem den är till för att skydda [K]
- 2.1.5 Genomlysningssprincipen – förstå vad genomlysningssprincipen innebär och vem den är till för att skydda samt vad den ställer för informationskrav på ett livbolag [K]
- 2.1.6 Försäkringstagarrepresentation – vilken rätt försäkringstagarna har till representation i ett ömsesidigt livförsäkringsbolag[sakförsäkringsbolag] [K]
- 2.1.7 Konkursregler – hur kunderna påverkas i ett ömsesidigt bolag respektive i ett aktiebolag vid en konkurs [T]
- 2.1.8 Skillnaden att vara kund i ett ömsesidigt, ett ömsesidigt verkande och ett vinstutdelande livförsäkringsföretag avseende rättigheter och skyldigheter [T]
- 2.1.9 Skillnaden att vara kund i ett ömsesidigt, ett ömsesidigt verkande och ett vinstutdelande livförsäkringsföretag avseende produkternas egenskaper och rätten till överskott [T]

2.2 Försäkringsavtalsrätt

2.2.1 Begrepp [T]

- 2.2.1.1 Personförsäkring – vad som menas i Försäkringsavtalslagen med en personförsäkring
- 2.2.1.2 De olika rollerna enligt Försäkringsavtalslagen, t.ex. försäkrad, försäkringstagare och förmånstagare – vad som avses med de olika rollerna samt vem som kan ha en viss roll

2.2.2 Informationskrav [T]

- 2.2.2.1 Innan försäkring tecknas – vilken information som måste lämnas innan en försäkring tecknas och på vilket sätt den ska lämnas
- 2.2.2.2 Efter försäkring tecknats – vilken information som ska lämnas i direkt anslutning till att en försäkring tecknas och på vilket sätt den ska lämnas
- 2.2.2.3 Under försäkringstiden – vilken information som ska lämnas under försäkringstiden
- 2.2.2.4 Försäkringsfall – vilken information som ska lämnas vid försäkringsfall och på vilket sätt den ska lämnas

2.2.3 Vilka förhållanden som regleras på vilket sätt, samt i vilken mån förhållandena kan ändras under försäkringens löptid [F]

- 2.2.3.1 Förstå vilka förhållanden som regleras i Försäkringsavtalslagen
- 2.2.3.2 Förstå vilka förhållanden som regleras i försäkringsavtalsvillkoren
- 2.2.3.3 Känna till vilka förhållanden som regleras av försäkringstekniska riktlinjer och försäkringstekniska beräkningsunderlag

2.2.4 Avtalsfrågor [T]

- 2.2.4.1 Ansvarsinträde – kunna förklara för en kund när försäkringsbolagets ansvar för försäkringen inträder
- 2.2.4.2 Kontraheringsplikt – kunna förklara för en kund vilken rätt att teckna försäkring som kontraheringsplikten innebär och vilken rätt ett försäkringsbolag har att vägra en kund att teckna en försäkring
- 2.2.4.3 Upphörande av försäkring (tidsbegränsad försäkring, uppsägning från försäkringstagare, krav vid återköp) – känna till vad som krävs för att en tidsbegränsad försäkring ska upphöra efter försäkringstiden och vad som inträffar om den inte sägs upp. Känna till vilken rättighet försäkringstagaren har att säga upp en försäkring i förtid och vilken rätt hen kan ha till fortsatt försäkring vid återköp av en försäkring
- 2.2.4.4 Upplyningsplikt – förstå och kunna tillämpa upplyningspliktens alla delar gentemot såväl försäkringstagare som försäkrad och kunna förklara konsekvenserna av oriktiga uppgifter.
- 2.2.4.5 Konsekvenser av oriktiga uppgifter – förstå och kunna förklara för kund varför det är nödvändigt att lämna korrekta uppgifter och vad konsekvensen kan bli av att inte göra det
- 2.2.4.6 Distributörens ansvar – förstå och kunna tillämpa de krav som ställs på distributören att uppgifterna som lämnats av kunden är korrekta

2.2.5 Symptomklausuler – förstå vad symptomklausuler är och när och på vilka grunder ett försäkringsbolag får tillämpa sådana på individuell personförsäkring samt vid grupp-försäkring [T]

2.2.6 Förfoganderätt och inskränkning av denna rätt – förstå vad som menas med förfoganderätt och vad den innebär för försäkringstagaren och förmånstagaren samt på vilket sätt denna rätt kan inskränkas för någon [T]

- 2.2.7 Premiebetalning – kunna förklara för kund när premien ska betalas och vad konsekvenserna kan bli om den inte betalas [T]
- 2.2.8 Återupplivning – kunna förklara för kund vad återupplivning av en försäkring innebär och under vilka förutsättningar det kan ske [T]
- 2.2.9 Självmord – känna till innebörden av Försäkringsavtalslagens regler vid självmord och också vem som har bevisbördan för att det är självmord [F]
- 2.2.10 Grupppersonförsäkring – känna till och förstå skillnaderna i Försäkringsavtalslagen vad gäller regler för premiebetalning, uppsägning, upphörande vid försäkringstidens slut jämfört med vad som gäller vid individuell försäkring samt vad efterskydd och rätt till [K]
- 2.2.11 Kollektivavtalad försäkring – kunna avgöra för vilka försäkringar reglerna för kollektivavtalsgrundade försäkringar gäller och vad som är de stora skillnaderna jämfört med individuell försäkring [F]
- 2.2.12 Regler vid utbetalning – känna till vid vilken tidpunkt som försäkringsersättning ska betalas ut och vad som gäller om utbetalning sker till någon annan än den rätte förmånstagaren [T]
- 2.2.13 Regler om presentationspapper – känna till vilka försäkringsbrev som är så kallade presentationspapper, vilka försäkringsbrev som kan dödas och hur detta går till [T]
- 2.2.14 Utmättningsregler – kunna förklara huvuddragen i utmättningsreglerna för en kund, t ex kunna förklara vad som händer vid utmätning innan ett försäkringsfall inträffar samt efter att försäkringsfall inträffat. Kunna förklara för kund vilka regler som gäller för utmätning av en försäkring som tecknats av en arbetsgivare på en anställds liv och vad som gäller vid utmätning av en sjuk- eller olycksfallsförsäkrings utfallande ersättning [T]
- 2.2.15 Pantsättning – förstå när en pantsättning av försäkring kan vara aktuell och kunna hjälpa kund vid pantsättningen. Särskilt viktigt är att kunna hjälpa till vid pantsättning av försäkring i samband med direktpensionsutfästelser [T]
- 2.2.16 Förmånstagarförordnande – kunna förklara för kund vem som kan vara förmånstagare i olika typer av försäkringar, hur ändring av förmånstagarförordnande sker samt när det kan förfalla. Kunna förklara vad jämkning av ett förmånstagarförordnande innebär och när det kan ske [T]
- 2.2.17 Olika typer av förmånstagarförordnande – kunna förklara vad som menas med oåterkalleligt och oåterkalleligt förmånstagarförordnande och i vilka olika sammanhang de förekommer samt under vilka förutsättningar och av vem de kan ändras [T]
- 2.2.18 Livsfallsförordnande och dödsfallsförordnande – kunna avgöra i vilka situationer dessa används och vad de innebär [T]

2.3 Konsumenträtt

- 2.3.1 Kunskap om det konsumentskydd som finns i Lag (2018:1219) om försäkringsdistribution [K]
- 2.3.2 Marknadsföringslagens tillämplighet på försäkringsprodukters marknadsföring och distribution [T]
- 2.3.3 Lag (2003:862) om finansiell rådgivning till konsumenter – känna till gränsdragningen mellan den och Lag (2018:1219) om försäkringsdistribution [K]
- 2.3.4 Förstå gränsdragningen mellan Konsumentverkets och Finansinspektionens tillsyn [F]
- 2.3.5 Förstå Konsumenternas Försäkringsbyrås roll [F]
- 2.3.6 Allmänna reklamationsnämndens roll vid tvistlösning [F]

2.4 Socialförsäkringsrätt

- 2.4.1 Efterlevandepension enligt lag [K]
- 2.4.2 Sjukförsäkring enligt lag [K]
- 2.4.3 Känna till eventuell avdragsrätt för riskförsäkring [K]

3 Familjerätt

3.1 Äktenskapsbalk (1987:230)

- 3.1.1 God förståelse för äktenskapets rättsverkningar [F]
- 3.1.2 Underhållningsskyldighet – förstå vilken underhållningsskyldighet som gäller mellan makar under äktenskapet och efter äktenskapsskillnad [F]
- 3.1.3 Egendomsförhållanden – förstå makars egendomsförhållanden och ha god kunskap om innebörd av giftorätt och giftorättsgods respektive enskild egendom [F]
- 3.1.4 Förstå vad enskild egendom är och hur den skapas – känna till hur äktenskapsförord upprättas och förstå i vilka sammanhang det lämpligen används [F]
- 3.1.5 Äktenskapsförord – känna till formkraven för äktenskapsförord [T]
- 3.1.6 Bodelningsregler vid äktenskapsskillnad och under bestående äktenskap – kunna avgöra när en bodelning bör respektive ska ske, vad som ingår i den, hur den går till och hur personförsäkringar behandlas i den [T]
- 3.1.7 Jämkning av bodelning – förstå vem som kan begära jämkning av bodelning och hur sådan går till [T]
- 3.1.8 Gåvor mellan makar -vilka formkrav som finns för gåvor mellan makar [T]

3.2 Sambolag (2003:376)

- 3.2.1 Samboende under äktenskapsliknande förhållanden – principiella skillnader som gäller mellan personer i ett samboförhållande jämfört med i ett äktenskap samt hur sambor definieras [T]
- 3.2.2 Samboavtal – förstå vad ett samboavtal är och vad det kan reglera samt innebörden av att ett sådant avtal finns [F]
- 3.2.3 Samboegendom – förstå vad som avses med samboegendom och hur sådan behandlas vid bodelning [F]
- 3.2.4 Övertaganderätt av bostad – förstå vad som menas med den så kallade övertaganderätten av bostad [F]
- 3.2.5 Lilla prisbasbeloppsregeln – förstå vad lilla prisbasbeloppsregeln innebär och hur den tillämpas vid bodelning [T]

3.3 Föräldrabalk (1943:381)

- 3.3.1 Förvaltning av egendom – förstå vad som generellt gäller för förvaltning av omyndigs egendom och kunna tillämpa reglerna i rådgivningen/försäkringsförmedlingen [T]
- 3.3.2 Överförmyndare – känna till vilken roll en överförmyndare har samt hur och när sådan utses [T]
- 3.3.3 Förmyndare och god man – känna till vilken roll en förmyndare för en omyndig person har och hur en sådan utses och känna till när en god man ska utses, vilka uppgifter och befogenheter den har [T]
- 3.3.4 Förvaltare – känna till när en förvaltare ska utses, vilka uppgifter och befogenheter den har [T]
- 3.3.5 God man – känna till när en god man ska utses och vilken uppgift denne har [T]
- 3.3.6 Fri och kontrollerad förvaltning – förstå innebörden av fri och kontrollerad förvaltning och kunna tillämpa reglerna för detta [T]
- 3.3.7 Förmånstagarförvärv för omyndig – förstå hur utbetalning av förmånstagarförvärv till omyndig ska genomföras [T]
- 3.3.8 Omyndigs placering i försäkring – kunna tillämpa reglerna för omyndigs tecknande och återköp av försäkring vid både fri och kontrollerad förvaltning [T]
- 3.3.9 Särskild förvaltning – förstå när särskild förvaltning kan vara aktuell och hur sådan går till [F]
- 3.3.10 Särskild överförmyndarkontroll – förstå när särskild överförmyndarkontroll kan bli aktuell och hur sådan går till [F]

3.4 Ärvdabalk (1958:637)

- 3.4.1 Arvsregler generellt (både gifta och ogifta) – kunna analysera kundens familjesituation och utifrån denna kunna förklara den legala arvsordningens konsekvenser för kundens familj om någon i familjen skulle avlida. Förstå och kunna använda begreppen kvarlåtenskap, arvslott, laglott och testamentslott [A]
- 3.4.2 Efterarvingar – förstå vad som menas med dessa och vad som gäller deras arvsrätt, veta vad ett särkullbarn är och hur det påverkar arvsrätten [T]
- 3.4.3 Bouppteckningsregler – förstå vad en bouppteckning ska innehålla och när den ska ske [T]
- 3.4.4 Dödsboregler – förstå vem som kan vara dödsbodelägare och hur dödsboet förvaltas [T]
- 3.4.5 Testamente – förstå hur ett testamente påverkar kvarlåtenskapen, förstå formkraven för att ett testamente ska vara giltigt, hur det upprättas och vad som menas med testator och testamentstagare [F]
- 3.4.6 Inbördes testamente – förstå när ett inbördes testamente bör upprättas och vad det bör innehålla [A]
- 3.4.7 Äganderätsfrågor – förstå vad som menas med begreppen full äganderätt och fri förfoganderätt i testamentessammanhang [F]
- 3.4.8 Allmänna arvsfonden – känna till allmänna arvsfondens arvsrätt och när den kommer ifråga [F]
- 3.4.9 Förskott på arv – förstå vad som menas med förskott på arv och hur sådana hanteras i bodelning, bouppteckning och vid arvsskifte [F]
- 3.4.10 Basbeloppsregeln – kunna tillämpa regeln vid bodelning [F]
- 3.4.11 Sekundosuccession – förstå vad som menas med efterarv och hur det hanteras [F]
- 3.4.12 Universell testamentstagare – förstå vad som menas med begreppet och vem som kan vara sådan [F]
- 3.4.13 Legatarie – förstå vad som menas med begreppet och vem som kan vara sådan [F]
- 3.4.14 Försäkring i bouppteckning – kunna tillämpa reglerna för hur försäkring hanteras i en bouppteckning [T]

4 Ekonomi

4.1 Tidshorisontens betydelse för allokering och avkastning

- 4.1.1 Påverkan från kundens tidshorisont på tillgångsallokeringen och den förväntade avkastningen [T]

- 4.1.2 För- och nackdelar med placeringar i likvida och illikvida tillgångar [T]
- 4.1.3 Tillgångsallokeringen påverkan från kundens aktivitetsnivå och placeringshorisont [F]
- 4.1.4 Konsekvenser av att välja tillgångar med daglig handel för ett långsiktigt sparande [T]

4.2 Försäkringsekonomi

- 4.2.1 Livförsäkringsbolagens balans- och resultaträkning – förstå och kunna bedöma på övergripande nivå, ömsesidiga försäkringsbolag och aktiebolag [T]
- 4.2.2 Viktiga begrepp och nyckeltal rörande livförsäkringsbolagens ekonomiska ställning [F]

5 Internationell försäkring

5.1 EU-rätt

- 5.1.1 Känna till lagstiftningsprocessen inom EU (Lamfalussy) samt den europeiska tillsynen (EIOPA) [K]
- 5.1.2 Känna till viktiga direktiv och betydelsen av direktiven för försäkring och försäkringsdistribution [K]
  - 5.1.2.1 IDD
  - 5.1.2.2 Solvens 2
  - 5.1.2.3 IORP2
- 5.1.3 Viktiga EU-förordningar avseende försäkringsdistribution och vad dessa innebär [T]
  - 5.1.3.1 Presentationsformat för produktfaktablad (2017/1469)
  - 5.1.3.2 Produkttillsyns- och styrningskrav (2017/2358)
  - 5.1.3.3 Informationskrav och uppföranderegler vid distribution (2017/2359)
- 5.1.4 Känna till var EU:s regler kan läsas [K]

5.2 Internationell försäkringsmarknad

- 5.2.1 Internationella försäkringsgivare – känna till och förstå utländska försäkringsgivares möjlighet att driva verksamhet i Sverige (EES-försäkringsgivare, filialer, generalagenter, generalrepresentation för försäkringsgivare i en försäkringssammanslutning, utländska tjänstepensionsinstitut, försäkringsgivare från tredje land) [F]
- 5.2.2 Skatteregler – känna till skatteregler vid sparande i utländska livförsäkringar och vid utländsk tjänstepension (avkastningsskatt och möjlighet att få den nedsatt) [K]
- 5.2.3 Känna till och förstå vad som gäller avseende utbetalning från försäkringar för den som är bosatt utomlands [F]

5.3 Internationell lagstiftning

- 5.3.1 Foreign Account Tax Compliance Act FATCA [K]

BEHÖRIGHETSTEST
Försäkringsplus Liv

- 5.3.1.1 Känna till FATCA samt det ömsesidiga avtalet mellan Sverige och USA, syftet med dessa och vilka som omfattas av FATCA
- 5.3.1.2 US Person – Känna till vem som är deklarations- och skattskyldig i USA
- 5.3.1.3 Känna till vad som gäller om en US Person och/eller ett finansiellt institut inte lämnar uppgifter i enlighet med det avtal som slutits mellan Sverige och USA
- 5.3.2 Common Reporting Standards CRS [K]
  - 5.3.2.1 CRS och OECDs arbete med utbyte av upplysningar om finansiella konton
  - 5.3.2.2 Vem som är rapporteringsansvarig gentemot Skatteverket avseende kontrolluppgifter
  - 5.3.2.3 Vad som ska rapporteras till Skatteverket
- 5.3.3 Dubbelbeskattningsavtal [K]
  - 5.3.3.1 Hur dubbelbeskattningsavtal reglerar var skatt på tjänsteinkomster och pension ska erläggas
  - 5.3.3.2 Typiska dubbelbeskattningsavtalstekniker för löneinkomster, såsom credit och exemption; hur de fungerar och vilken skillnaden blir för den skattskyldige
  - 5.3.3.3 Vilka typer av pensioner som ibland undantas från svensk befattning och vad som krävs för att så ska vara fallet
  - 5.3.3.4 Vad som avses med gränsgångare
- 5.3.4 Socialförsäkringskonventioner [K]
  - 5.3.4.1 Hur det regleras vilka socialförsäkringsförmåner som kommer individen tillgodo vid arbete eller pensionering i annat land än Sverige
  - 5.3.4.2 Vilken typ av socialförsäkringsförmåner som typiskt sett regleras
  - 5.3.4.3 Hur de nordiska länderna löst situationen med gränsgångare och socialförsäkringsförmåner
- 5.3.5 Lag (2015:417) om arv i internationella situationer, EU:s arvsförordning nr 650/2012 [T]
  - 5.3.5.1 Arv i internationella situationer – förstå och kunna förklara vad som omfattas av lagstiftningen, vad som styrs av nationella lagar samt kunna anpassa rådgivningen utifrån kundens situation
  - 5.3.5.2 Europeiskt arvsintyg – veta vad ett europeiskt arvsintyg är, när det kan användas samt vem som är behörig att utfärda

6 Lagstadgad försäkring

6.1 Grundläggande begrepp inom socialförsäkring

- 6.1.1 Basbelopp – kunna använda olika basbelopp på ett korrekt sätt vid beräkning av socialförsäkrings- och avtalsförsäkringsförmåner [T]
- 6.1.2 Roller inom allmän försäkring – Känna till vad den försäkrade och den efterlevande inom socialförsäkringen kan få för ersättningar [T]

6.2 Sjukdom

- 6.2.1 Ersättning vid sjukdom – för alla typer av ersättning vid sjukdom kunna avgöra vem som har rätt till den, när rätten inträder, när rätten upphör och vilken ersättning som kommer att lämnas. Kunna beräkna storleken på de olika typerna av ersättning för en kund [T]
  - 6.2.1.1 Sjuklön

- 6.2.1.2 Sjukpenning – för sjukpenning även kunna avgöra hur stor del av inkomsten som är sjukpenninggrundande och beräkna SGI för en kund
- 6.2.1.3 Aktivitets- och sjukersättning
- 6.2.1.4 Garantiersättning
- 6.2.2 Rehabiliteringskedjan – känna till hur rehabiliteringskedjan ser ut och vad den innebär för rätten till olika sjukdomsersättningar [K]

6.3 Ålderspension

- 6.3.1 Ålderspension – för alla typer av pension kunna avgöra vem som har rätt till den, när rätten inträder, när rätten upphör och vilken ersättning som kommer att lämnas. Kunna beräkna storleken på de olika typerna av pension för en kund. Förstå hur finansieringen av de olika pensionerna går till och vad som påverkar nivån på dem vid utbetalning [T]
  - 6.3.1.1 Pensionsrätt (inkl. barnår, studier, pliktjänstgöring) – känna till vilken pensionsrätt olika typer av sysselsättningar utöver arbete ger
  - 6.3.1.2 ATP – känna till vad ATP är och förstå vad övergångsreglerna innebär vid beräkning av en kunds pension
  - 6.3.1.3 Inkomstgrundande ålderspension
  - 6.3.1.4 Inkomstpension
  - 6.3.1.5 Premiepension
  - 6.3.1.6 Garantipension
- 6.3.2 Pensionsprognoser – känna till var och hur pensionsprognoser för allmän pension kan skapas och för en kund kunna förklara innehållet i det orangea kuvertet och med det som grund hjälpa kunden bedöma behovet av kompletteringar av pensionen [T]
- 6.3.3 Balanstalet – förstå hur balanstalet påverkar pensionens storlek och kunna beräkna vad sänkning respektive höjning av balanstalet får för konsekvenser [T]

6.4 Efterlevandeskydd

- 6.4.1 Efterlevandepension – för alla typer av efterlevandepension kunna avgöra vem som har rätt till den, när rätten inträder, när rätten upphör och vilken ersättning som kommer att lämnas. Kunna beräkna storleken på de olika typerna av pension för en kund [T]
- 6.4.2 Beräkning av pensionsunderlag – kunna hjälpa kund med att beräkna pensionsunderlaget för olika typer av efterlevandepension [T]
  - 6.4.2.1 Omställningspension
  - 6.4.2.2 Garantipension
  - 6.4.2.3 Barnpension
  - 6.4.2.4 Efterlevandestöd för barn
- 6.4.3 Änkepension – känna till storleken och var information om denna finns [K]

7 Försäkring enligt kollektivavtal

7.1 Grundläggande regler och begrepp

- 7.1.1 Kollektivavtal – förstå vad ett kollektivavtal innebär [F]

- 7.1.2 Parterna på arbetsmarknaden – känna till vilka de huvudsakliga avtalsparterna på arbetsmarknaden är och som ingår avtal för privata tjänstemän respektive arbetare, kommun- och landstingsanställda samt statsanställda [K]
- 7.1.3 Tryggandeformer – känna till vilka alternativ som finns för att trygga pensionsåtaganden för anställda [K]
- 7.1.4 Frikrets – kunna avgöra vilka som kan vara undantagna från kravet på kollektivavtal [T]
- 7.1.5 Frivilliga avtal – kunna avgöra för vem frivilliga avtal kan träffas [T]
- 7.1.6 Pensionsplaner – förstå vad som menas med pensionsplaner och vem som kan omfattas av dem [T]
- 7.1.7 Avgifts- och förmånsbestämda pensioner – för en kund kunna förklara skillnaden mellan avgifts- och förmånsbestämda pensioner [T]
- 7.1.8 Känna till samtliga kollektivavtalade försäkringsförmåner för ITP-an slutna tjänstemän och jämföra dessa med individuella försäkringslösningar avseende sjukdom, pension, dödsfall, olycksfall och arbetslöshet [K]

7.2 ITP

- 7.2.1 ITP – för alla typer av ersättningar vid sjukdom, vid pension och till efterlevande kunna avgöra vem som har rätt till den, när rätten inträder, när rätten upphör och vilken ersättning som kommer att lämnas. Kunna redogöra för storleken på de olika typerna av ersättning från avtalsförsäkringen för en kund [T]
  - 7.2.1.1 Ersättning vid sjukdom
  - 7.2.1.2 Ersättning vid pension – kunna förklara skillnaden mellan ITP1 och 2 för en kund
  - 7.2.1.3 Alternativ och frivillig ITP – kunna avgöra vem som omfattas och vilka krav på t ex inkomst som finns för att kunna komma ifråga för alternativ respektive frivillig ITP. Kunna hjälpa en kund att teckna alternativ eller frivillig ITP-lösning och kunna förklara hur den fungerar såväl vid tecknandet som i framtiden, t ex vid byte av arbetsgivare
  - 7.2.1.4 Pensionsuttag – kunna förklara för en kund vilka konsekvenserna blir av såväl förtida som uppskjutet uttag av pension
  - 7.2.1.5 Efterlevandeskydd
  - 7.2.1.6 Förmånstagarfrågor – kunna förklara för en kund vilka val denne kan göra när det gäller förmånstagare till efterlevandeskyddet

7.3 SAF-LO

- 7.3.1 SAF-LO – för alla typer av ersättningar vid sjukdom, vid pension och till efterlevande kunna avgöra vem som har rätt till den, när rätten inträder, när rätten upphör och vilken ersättning som kommer att lämnas. Kunna redogöra för storleken på de olika typerna av ersättning från avtalsförsäkringen för en kund [T]
  - 7.3.1.1 Ersättning vid sjukdom
  - 7.3.1.2 Ersättning vid pension
  - 7.3.1.3 Pensionsuttag – kunna förklara för en kund vilka konsekvenserna blir av såväl förtida som uppskjutet uttag av pension

- 7.3.1.4 Efterlevandeskydd
- 7.3.1.5 Förmånstagarfrågor – kunna förklara för en kund vilka val denne kan göra när det gäller förmånstagare till efterlevandeskyddet

7.4 KAP-KL/AKAP-KL

- 7.4.1 KAP-KL/AKAP-KL – för alla typer av ersättningar vid sjukdom, vid pension och till efterlevande kunna avgöra vem som har rätt till den, när rätten inträder, när rätten upphör och vilken ersättning som kommer att lämnas. Kunna redogöra för storleken på de olika typerna av ersättning från avtalsförsäkringen för en kund [T]
  - 7.4.1.1 Ersättning vid sjukdom
  - 7.4.1.2 Ersättning vid pension
  - 7.4.1.3 Pensionsuttag – kunna förklara för en kund vilka konsekvenserna blir av såväl förtida som uppskjutet uttag av pension
  - 7.4.1.4 Efterlevandeskydd
  - 7.4.1.5 Förmånstagarfrågor – kunna förklara för en kund vilka val denne kan göra när det gäller förmånstagare till efterlevandeskyddet

7.5 PA16

- 7.5.1 PA16 – Ha tillämplig kunskap om skillnaden mellan Avdelning I och Avdelning II [T]
- 7.5.2 PA16 – för alla typer av ersättningar vid sjukdom, vid pension och till efterlevande kunna avgöra vem som har rätt till den, när rätten inträder, när rätten upphör och vilken ersättning som kommer att lämnas. Kunna redogöra för storleken på de olika typerna av ersättning från avtalsförsäkringen för en kund [T]
  - 7.5.2.1 Ersättning vid sjukdom
  - 7.5.2.2 Ersättning vid pension
  - 7.5.2.3 Pensionsuttag – kunna förklara för en kund vilka konsekvenserna blir av såväl förtida som uppskjutet uttag av pension
  - 7.5.2.4 Efterlevandeskydd
  - 7.5.2.5 Förmånstagarfrågor – kunna förklara för en kund vilka val denne kan göra när det gäller förmånstagare till efterlevandeskyddet

8 Individuell personförsäkring

8.1 Produktkännedom

- 8.1.1 Grundläggande produktkännedom [T]
  - 8.1.1.1 Traditionellt förvaltd K-försäkring – förstå hur denna produkt är uppbyggd samt vilka som kan vara förmånstagare
  - 8.1.1.2 Fondförvaltd K-försäkring – förstå hur denna produkt är uppbyggd samt vilka som kan vara förmånstagare
  - 8.1.1.3 Traditionellt förvaltd P-försäkring – förstå hur denna produkt är uppbyggd samt vilka som kan vara förmånstagare
  - 8.1.1.4 Fondförvaltd P-försäkring – förstå hur denna produkt är uppbyggd samt vilka som kan vara förmånstagare
- 8.1.2 Premiefrielseförsäkring – förstå hur denna produkt är uppbyggd [T]

- 8.1.3 Optionsrätt – förstå vad som menas med optionsrätt, vilka produkter optionsrätten kan vara aktuell för och i vilket sammanhang optionsrätt kan användas [T]
- 8.1.4 Indexering – förstå hur indexering av en produkt fungerar och för vilka produkter det kan vara aktuellt med sådan [T]
- 8.1.5 Ändringsrätt – förstå vad ändringsrätten innebär och för vilka försäkringar det kan vara aktuellt med den [T]
- 8.1.6 Återbetalningsskydd och efterlevandepension – förstå skillnaden mellan dem och kunna hjälpa kund att välja rätt skydd [T]
- 8.1.7 Konsekvenser för kundens förväntningar beroende på val av löpande inbetalningar eller engångsinbetalning [T]
- 8.1.8 Konsekvenser för kundens förväntningar beroende på val av periodiska utbetalningar eller engångsutbetalning [T]
- 8.1.9 Normanbeloppets definition avseende försäkringar och betydelse för jämförbarhet mellan försäkringslösningar [T]
- 8.1.10 Val av lämplig försäkring utifrån kundens behov utifrån syfte, tidshorisont, riskattityd, behov av riskförsäkring, skattesituation, ekonomiska förutsättningar, avgifter och kostnader samt aktivitetsnivå [A]

8.2 Grupppersonförsäkring

- 8.2.1 Grupppersonförsäkring – förstå vad grupppersonförsäkring är samt känna till skillnaderna mellan frivillig och obligatorisk grupppersonförsäkring [T]
- 8.2.2 Skillnad mot individuell försäkring – känna till och kunna förklara skillnaden mellan individuell försäkring och grupppersonförsäkring [T]
- 8.2.3 Gruppföreträdarens roll och ansvar [F]
- 8.2.4 Konsekvenser för kundskyddet i situationer då gruppföreträdare har, respektive inte har, intressegemenskap med den försäkrade [F]
- 8.2.5 Innebörden av fortsättningsförsäkring [T]

9 Försäkringsformer

9.1 Tjänstepensionsförsäkring

- 9.1.1 Viktiga begrepp inom tjänstepension – förstå och kunna använda de viktigaste begreppen inom tjänstepension som tryggandeformer, löneväxling mm [T]
- 9.1.2 Skillnaden mellan försäkringstagare och försäkrad [T]

- 9.1.3 Kundbegreppet inom tjänstepension vid upprättande av pensionsplaner, vid pensionsinbetalning, vid upprättande av uppdragsavtal samt vid rådgivning av medarbetare [A]
- 9.1.4 Rätt till tjänstepension – kunna avgöra om ett företag har möjlighet att teckna tjänstepensionsförsäkring och för vilka personer [A]
- 9.1.5 Avsättningsregler för tjänstepension – kunna avgöra på vilka nivåer ett företag får göra avsättning till tjänstepension för olika personer, och vilka inkomster rätten till tjänstepension grundar sig på [T]
- 9.1.6 Ägarkretsen – kunna avgöra vilka som tillhör ägarkretsen i ett företag och som har rätt att teckna tjänstepension för olika typer av bolag, samt i vilka fall tjänstepensionsförsäkring eller privat pensionsförsäkring ska tecknas för ägarkretsen [T]
- 9.1.7 Tryggandeformer (försäkring, stiftelse, kontoföring) – förstå vad skillnaderna är mellan de olika tryggandeformerna och kunna avgöra vilken eller vilka som är lämpliga för ett visst företag samt kunna förklara för kund varför en av tryggandeformerna är lämpligast för dem [T]
- 9.1.8 Behovsanalys – kunna genomföra en analys av kundens behov och baserat på den föreslå en komplett försäkringslösning [A]
- 9.1.9 Tjänstepensionsplaner – förstå hur en plan är uppbyggd och vad motivet för att använda en plan är, kunna förklara fördelar och nackdelar med plan jämfört med individuella försäkringar och kollektivavtalade försäkringar samt vilka komponenter som måste ingå och vilka som måste väljas [T]

10 Livförsäkringsteknik

10.1 Premieberäkning

- 10.1.1 Beräkningselementen – förstå de olika element som ligger till grund för beräkning av premien och kunna förklara dessa för en kund [T]
- 10.1.2 Premieberäkning i praktiken – förstå och kunna ge exempel för en kund på hur förändringar av de olika beräkningselementen kan påverka premier och utfall av försäkringen [T]
- 10.1.3 Riskpremie – förstå vad som menas med riskpremie och hur den påverkar premieberäkningen [T]
- 10.1.4 Omkostnadspremie – förstå vad som menas med omkostnadspremie och kunna visa hur den påverkar premieberäkningen [T]

- 10.1.5 Tekniskt återköpsvärde – förstå vad som menas med tekniskt återköpsvärde och vad det består av samt kunna förklara det tekniska återköpsvärdets betydelse vid olika försäkringshändelser [T]
- 10.1.6 Risksumma – förstå och kunna räkna ut risksumman för en försäkring och förstå konsekvenserna för t ex hälsoprövning och möjlighet till återköp beroende på om det är en positiv eller negativ risksumma [T]
- 10.1.7 Försäkringsbelopp – förstå vad som menas med försäkringsbelopp i olika typer av försäkringar, kunna avgöra när utbetalning ska ske och vilket belopp som kommer att utbetalas vid ett försäkringsfall [T]
- 10.1.8 Riskintäkt/arvsvinst – förstå och för kund kunna förklara begreppen och hur de påverkar olika försäkringars premier samt rätt till ändring och återköp [T]
- 10.1.9 Dödsfallsförsäkring – förstå och kunna förklara vad en sådan är för en kund [T]
- 10.1.10 Livsfallsförsäkring – förstå och kunna förklara vad en sådan är för en kund [T]
- 10.1.11 Fribrev – förstå vad ett fribrev är, när det används och för kund kunna förklara konsekvenserna av ett fribrev [T]
- 10.1.12 Lägre och högre premie – förstå vad dessa är, när de förekommer och hur försäkringen fungerar när de förekommer [T]
- 10.1.13 Premiefri tid – förstå vad som menas med premiefri tid, när det används och vilka principer som finns om hur det kan användas [T]
- 10.1.14 Index – kunna förklara för en kund vad som menas med olika typer av indexering av en försäkringspremie och hjälpa kunden avgöra om indexering är lämplig [T]
- 10.1.15 Optionsrätt – förstå och kunna tillämpa val av försäkring med optionsrätt baserat på kundens situation och förklara hur optionsrätt fungerar för kunden [T]
- 10.2 Återköp och flytträtt**
- 10.2.1 Rätt till återköp – kunna avgöra om en försäkring är möjlig att återköpa och kunna förklara konsekvenserna av ett återköp för kunden [T]
- 10.2.2 Regler kring flytträtt – kunna förklara för en kund vad flytträtt innebär, vilka regler som gäller samt konsekvenser av en flytt [T]
- 10.2.3 Avgifter för återköp och flytt och inverkan för kundens behov och syfte [T]
- 10.2.4 Den administrativa processen för flytt, inklusive tidsramar [T]

10.3 Återbäring

- 10.3.1 Hur uppstår återbäring – kunna förklara för en kund hur återbäring uppstår och hur sådan kan komma att fördelas mellan försäkringstagarna, samt vad som styr återbäringsräntan [T]
- 10.3.2 Fördelning av återbäring – förstå och kunna förklara för kund vilka möjligheter och skyldigheter ett bolag har att fördela återbäring, sambandet mellan återbäring och garantiränta och vad det kan innebära för tillväxten på försäkringen [T]
- 10.3.3 Garantiränta – förstå och kunna förklara vad som menas med grundränta och hur den skiljer sig från totalavkastning och återbäringsränta [T]
- 10.3.4 Totalavkastning – förstå och kunna förklara vad som menas med totalavkastning och hur den skiljer sig från grundränta och återbäringsränta [T]
- 10.3.5 Återbäringsränta – förstå och kunna förklara vad som menas med återbäringsränta och hur den skiljer sig från totalavkastning och grundränta [T]
- 10.3.6 Effekten av kollektiv konsolidering på den långsiktiga återbäringsräntan [T]
- 10.3.7 Värdebesked – kunna för kund på ett lättfattligt sätt förklara de olika posterna som finns i ett värdebesked och med utgångspunkt från dessa förklara varför försäkringens värde förändras eller inte förändras som denne förväntat sig [T]
- 10.3.8 Återtag av återbäring – förstå och för kund kunna förklara varför återbäring i vissa fall kan tas tillbaka av försäkringsbolaget [T]

10.4 Karenstider

- 10.4.1 Känna till reglerna för karenstider inom olika försäkringar [T]

10.5 Återförsäkring

- 10.5.1 Förstå hur återförsäkring kan ske och vilka försäkringar som normalt återförsäkras [F]